COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

360

OVIDIU SURIANU

GALBAR

*

360

OVIDIU ŞURIANU

GALBAR

*

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: VICTOR WEGEMANN
Portrete: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

OVIDIU ŞURIANU

de profesie medic, e cunoscut de mult „fan"-ilor SF prin povestirile lui apărute în colecţia noastră : „Vrăjitorul" (nr. 192), „S-a născut un munte" (nr. 259—260) şi prin volumul „Cheia comorilor" publicat în 1965 de Editura tineretului.

Stilul acestui scriitor timişorean ar putea fi considerat drept clasic în măsura în care anticipaţia sa, ocolind complicaţiile psihologice şi artificiile stilistice, se concentrează în riguroasa dialectică a transformării unei idei ştiinţifice în realitate.

Nuvela „Galbar" se situează, probabil, la limita în care o construcţie clasică se învecinează cu procedee mai moderne, mai inefabile. Însăşi ideea povestirii, aparţinînd oarecum temei „viaţă fără de moarte", este prezentată dintr-un unghi original şi generator de poezie.

În plus, mai mult decît în celelalte lucrări ale sale, Ovidiu Şurianu reuşeşte în „Galbar" să creeze misterul unei alte lumi şi profunzimea teribilă a timpului care desparte două civilizaţii umanoide.

Colecţia „POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Ştiinţa şi Tehnica
Anul XV
15 noiembrie 1969

GALBAR

În încăpere lumina începuse să scadă ; un reflex roșiatic, *lunecînd pe hîrtie, s-a stins discret, o rază întîrziată lîngă fereastră* s-a furișat și ea afară, spre larg ; detaliile se ștergeau puțin cîte puțin, contururile obiectelor deveneau nesigure, tot mai nesigure, culorile se întunecau... Totuși omul aplecat ușor cu bustul peste birou nu făcu nici o mișcare spre a pune în funcțiune tuburile fluorescente ; a privit absent comutatorul care se găsea la cîțiva centimetri de mîna sa, poate s-a gîndit să-l apese, dar mîna rămase nemișcată, moale, fără vlagă, ca și cînd fluxul nervos, pornit de la creier, n-ar fi atins pragul intensității necesare. Un timp a stat așa, uitîndu-se în gol, apoi și-a aplecat din nou ochii asupra dosarului din fața sa. Literele bătute la mașină se înșirau cuminți pe hîrtie în rînduri drepte și paralele, fără cusur, însă cuvintele parcă refuzau să se desprindă din ele, să capete un sens. Era de vină oare lumina prea slabă ? Sau poate mai degrabă reveria care trăsese între el și realitate o perdea vrăjită...

Ar fi vrut să citească totuși, să revadă textul încă neșlefuit... Mai făcu deci o încercare — zadarnică și ea. Atunci închise înciudat dosarul, își ridică ochelarii pe frunte apăsîndu-și ochii obosiți cu degetele și respiră adînc, prelung, sfîrșind cu un oftat ușor, involuntar. A rămas cîteva minute cu capul strîns între mîini, apoi și-a potrivit din nou ochelarii pe nas, și-a schimbat poziția în fotoliu punînd un picior peste altul și împreunîndu-și mîinile *pe genunchi. Abia acum începu să ia seama la cele din jur și să* le înregistreze în felul său, puțin aparte. Da, se făcuse tîrziu... Prin fereastra largă, lumina de afară mai încerca să pătrundă în *cameră, să lupte cu umbra din ce în ce mai deasă a înserării,* care se lăsa pe nesimțite. Mai încerca... Privi meditativ dreptunghiul de sticlă și metal. Oare, într-adevăr, lumina *intra* prin fereastră ? !... Și tresări surprins. Ce idee năstrușnică ! s-a repezit îndată rațiunea puțintel revoltată. Cum să nu intre ? !... Imaginația sta însă la îndoială, întrebîndu-se dacă nu cumva lumina *iese* din cameră, gonită pe fereastră de întunericul care izvora tăcut de prin unghere, dintre rafturile și dulapurile cu cărți, se furișa hoțește de-a lungul pereților năvălind pe ușa deschisă din încăperea de alături cu o ceată de spiriduși porniți pe-ascuns să facă vreo ispravă... Iar lumina se retrăgea pas cu pas spre fereastră și prin fereastră afară, împinsă, îmbrîncită, înghiontită de nestăvilita năvală a nopții.

Uitîndu-se prin colțuri, pe sub mobilier și înspre ușa tot mai întunecată, visătorul întîrziat aici parcă zărea aievea ceata sumbră a spiridușilor, căci se scutură ca și cum ar fi vrut să scape de o vedenie. Poate îi era urît ; de aceea, sprijinindu-se cu mîinile de brațele fotoliului, s-a ridicat greoi, s-a întins, a căscat și s-a apropiat de fereastră. Luminile se aprindeau ici-colo, mai ales spre dreapta, unde se întindea orașul imens, sub un cer care mai,

păstra o ușoară nuanță de purpuriu după apusul soarelui. Spre stînga, bolta era ca oțelul. Fixindu-și îndelung privirea intr-acolo, omul nostru a zărit licărind intîi o stea, apoi două, apoi trei... La început păreau că se sting și iar se aprind. Le pierdea o clipă din ochi, le regăsea, apoi privirea luneca spre alt punct al cerului, unde se aprindea o *licărire nouă*, după aceea se întorcea iarăși spre cele vechi, hotărîte acum să renunțe definitiv la jocul de-a v-ați-ascunselea și să privească lumea aceasta mare, clipind des din ochii mirați, ca niște somnoroase ce dormiseră toată ziua, zgribulite de frig, dar proaspete, cum se trezesc florile în zori încărcate de rouă.

— Imperii, religii, civilizații, toate trec... Doar stelele rămîn veșnic acolo! Cine a spus așa?... Aa, da! Flammarion... în „Stella", mi se pare!... Așa e! Flammarion... Și totuși... totuși există ceva mai durabil ca stelele! Mult mai durabil, într-adevăr: e...

În momentul acela zbîrnîi soneria, întrerupîndu-i meditația. Contrariat oarecum, se îndreptă spre ușă, apăsînd în treacăt comutatorul pe care pregetase să-l atingă cîteva minute înainte și încăperea — o bibliotecă vastă — se umplu numaidecît de lumina blîndă a tuburilor fluorescente, care a măturat dintr-o dată ceata întunecată a spiridușilor. În prag, vizitatorul se oprise o clipă, zăpăcit parcă și el de bogăția luminii, dar în secunda următoare se precipită spre celălalt care, văzîndu-l, își deschisese larg brațele.

— Lucian!

— Andrei!

Numele rostite odată se contopiră intr-o singură exclamație de bucurie și surpriză. Cei doi oameni se îmbrățișară îndelung, apoi se îndepărtară cîte un pas ca să se privească mai în voie, își strînseră cu putere mîinile și iar se priviră.

— Bine te-am găsit, Lucian!

— Bine-ai venit, Andrei! Bine-ai venit!... Bucuria revederii le vibra în glas, le strălucea pe față.

— Nu te-ai așteptat! Așa e?...

— Ba, dimpotrivă! M-am gîndit la tine astăzi și parc-am avut un fel de presimțire c-o să vii; aș zice chiar că te așteptam... Vorbind astfel, îl *conducea spre un fotoliu. Dar cît de bine arăți tu*, dragul meu!...

— Eu nici n-am avut vreme să te văd! Stai să mă uit puțin... Hm!... Tu-mi pari cam tras la față, slăbit și palid! Ai fost cumva bolnav?

— Ah, nu-i nimic! Sînt obosit și-atîta tot. Sau... mai știi? poate am îmbătrînit; nu ne-am văzut de optsprezece luni, Andrei! Un an și jumătate, ba chiar mai bine.

Noul venit îl privea stăruitor, fără să mai zîmbească.

— Măi, tu ai necazuri!...

Erau în vocea lui nuanțe care-i evocau gazdei vechimea și trăinicia prieteniei lor; era poate și un repros, abia schițat...

— Tu... chiar nu știi ce mi s-a întîmplat? zise Lucian codindu-se puțin și aplecîndu-și capul.

Vizitatorul ridică din umeri, parcă înciudat.

— De unde să știu ? N-am fost acasă. Ieri am sosit din străinătate și mai zilele trecute din fundul mării... Un test de rezistență : am stat cu echipa lui Gauthier un an aproape, în stațiunea submarină din Mediterana, fără ceasuri și fără calendare, n-am avut nici mijloace de legătură cu lumea și nici știri... Sînt două săptămîni de cînd s-a terminat experiența și zece zile ne-au ținut într-un sanatoriu din Alpi : cură de reacomodare... Habar n-am ce s-a petrecut în ultimele luni ! Cît despre tine. Abia acum o oră am aflat că te-ai întors în țară. Din întîmplare. O bucată mototolită de ziar, vechi de o săptămînă și... Numele tău, într-un titlu, mi-a atras atenția : „Întoarcerea savantului Mirea...". Ziarul era rupt acolo, și din știre doar cîteva rînduri înjumătățite. Știam c-o să te găsesc aici, la institut, și am alergat într-un suflet... Rostise ultimele cuvinte ca și cum într-adevăr abia și-ar fi tras sufletul după alergătură și mai ales după raportul acesta spus dintr-o bucată.

— Așadar...

— Știu doar că ai plecat spre Marte și... cam atît !

Lucian Mirea făcu vreo cîțiva pași, tăcut, cu ochii în pămînt, apoi deodată, ca și cînd ar fi luat o hotărîre bruscă, se opri lîngă prietenul său.

— N-are nici un rost să-ți ascund ; oricum, o să afli din altă parte... lucruri trunchieate, lipsite de adevăratul înțeles. Da, am avut necazuri ! *Mai bine zis... o întîmplare stranie din care* încă nu mi-am revenit. Poate de-aceea... îți par schimbat !

Celălalt își ridică privirea, întrebător și oarecum mirat.

— O întîmplare...

— Ceva cu totul deosebit, Andrei ! zise cu grabă gazda. N-a fost un lucru de nimic ; nici vorbă ! Și apoi... oamenii reacționează în fel și chip : nu-i unul ca altul... Uite, *pe mine*, de pildă, asta m-a zguduit adînc și mi-a adus destulă neliniște și frămîntare. Pe alții, poate... Știu eu ?...

În ochii vizitatorului curiozitatea se aprinse ca o flăcăruie.

— Dar ce-ai pățit, bătrîne ?!... Hai, povestește-mi ! Dacă nu cumva-i un secret...

Un nor trecu, fugar, peste fruntea lui Mirea și cîteva clipe rămase nemișcat, uitîndu-se în gol.

— Eh ! Nu-i secret... însă mă pui să-mi amintesc lucruri pe care aș vrea mai bine să le uit ! Întîmplarea aceasta — sînt unii care nici măcar n-o socotesc reală — e o poveste ciudată și de necrezut...

— Interesant ! Mă faci din ce în ce mai curios... Acuma chiar te rog să-mi povestești, bătrîne ! Nu poți da înapoi după ce m-ai pus pe jăratic... Numai să-mi spui așa ca să pricep și eu ; gîndește-te că nu știu absolut nimic din tot ce s-a mai petrecut pe lume de un an încoace !

— Ei bine...

Așa de greu se hotăra ! Și cu atîtea ocolișuri... Odată se jurase că nu va mai spune povestea aceea nimănui. Chiar nimănui !...

Afară se înnoptase de-a binelea...

II.

— E drept că m-am schimbat în ultimul timp, începu Lucian Mirea, privind îngîndurat cerul prin geam. N-o să mă recunoşti, probabil, nici chiar în felul de a povesti... Nu mă mai recunosc adesea nici eu însumi : trăiesc retras şi poate am devenit un pic ursuz, posac... Doar seara, cînd prind să răsară stelele, mă înseninez uneori şi găsesc iarăşi că lumea-i frumoasă. Fiindcă cerul, unde se petrec atîtea drame şi furtuni, arată calm, de la distanţă şi liniştea lui detaşată parcă-i molipsitoare. Cel puţin pentru mine, care l-am îndrăgit... Vezi, pasiunea asta mi-a rămas întreagă : cerul şi stelele ! Am fost îndrăgostit de stele totdeauna ; m-a fascinat lumina lor tremurătoare, mesajul tainic ce ni-l aduc din străfundurile spaţiului despre lucruri petrecute cine ştie cînd... Acolo s-au mistuit de mult în uitare, însă imaginea lor, încredinţată unei raze, va dura mai mult decît tot ce s-a scris pe hîrtie, în piatră sau metal !

O rază !... În tinereţe credeam că nimic n-ar putea fi mai frumos decît să mă schimb într-o rază de lumină, să scap de sub legile bătrînului Cronos şi să cutreier astfel veacuri fără număr Universul ! Mi-ar fi plăcut... Dar astăzi — după ce l-am cunoscut pe Galbar — nu mă mai ispitesc drumurile fără întoarcere oriunde *m-ar duce, în oricare dintre cele patru dimensiuni ; socot că rostul* omului e să trăiască şi să moară cu generaţia lui. O fi prozaică ideea, o fi banală, mie puţin îmi pasă ; am renunţat la romantism.

Cînd mă gîndesc cu cît entuziasm plecasem la începutul anului trecut spre Marte !... M-a cuprins nu ştiu ce înfrigurare încă din clipa plecării, deşi nu era cazul să mă copleşească emoţia ; doar cunoşteam Planeta Roşie din filme, din descrieri, din tot felul de studii şi materiale... Totuşi, gîndeşte-te : mergeam spre Marte ! Era de-ajuns atîta pentru a scoate la lumină din ascunzişurile minţii tot *felul de istorii citite în adolescenţă*, despre canale, despre marţieni...

Vezi, lumea în general crede că, sub scutul armăturii lor de cunoştinţe, de teorii şi date, oamenii de ştiinţă nu visează, nu se lasă purtaţi pe aripile fanteziei spre himere şi feerii de basm. Profund eronat ! Cel puţin în ceea ce mă priveşte... Pe astronavă, predispoziţia mea pentru visare s-a vădit mai limpede ca oricînd. Mă retrăgeam, de pildă, în singurătatea cabinei să răsfoiesc vreun tratat de specialitate şi mă trezeam după un timp că stau cu tomul deschis în faţă, iar gîndurile îmi hoinăresc prin cine ştie ce paragini marţiene ! Cît de puţine date se adunaseră în cele trei-patru decenii de cînd oamenii cercetau la faţa locului planeta ! Acolo încă aproape totul trebuia descoperit... Aproape *totul !* Adăpîndu-se din cuvîntul acesta magic, închipuirea pornea, avîntată, pe urmele formelor superioare de viaţă, dezgropa vechi şi ciudate civilizaţii, ruine şi temple măreţe, palate şi vaste cetăţi, cu o arhitectură fantastică, stranie, încărcată de elemente decorative dintre cele mai neobişnuite... Şi toate acestea mi se înfăţişau mereu mai limpezi, mai stăruitor în orele mele de visare cu cît ne apropiam de sfîrşitul călătoriei. Înfrigurarea şi emoţia sporeau, nu-mi mai găseam astîmpăr şi lumea pe astronavă era de acord că

pasiunea pentru munca științifică în perspectivă mă frămînta așa. Marte se apropia în fiecare zi, iat-o la doi pași, iat-o, cenușiu-roșcată, umplînd jumătate hubloul, arcuind pe urmă orizontul, gonindu-și sub noi marile întinderi pustii, munții, craterele, nisipul și piatra seacă.. Eram, în fine, acolo unde mi-am dorit-o atît de fierbinte și numai cu greu îmi puteam stăpîni tulburarea. Eram pe Marte!

Parcă m-am trezit dintr-un somn lung, dintr-o lume de visuri și năluciri ; contactul cu mediul marțian, îndată ce am sosit la Baza noastră de cercetări, mi le-a spulberat numaidecît pe toate. O natură mai sălbatică, mai dezolant de pustie și mai neprielnică vreunei forme de viață cu greu s-ar putea închipui! Era tocmai ce știam eu încă de mult, ce știi și tu despre Marte, ce știe toată lumea...

Cel puțin, asta a fost prima impresie ; dacă s-a mai schimbat cu timpul, i-o datoresc într-o bună măsură prieteniei pe care am legat-o cu biologul Braniște. Simpatic băiat, Ionel Braniște! Mult mai tînăr decît mine, el mi-a plăcut din primul moment pentru că avea o fire deschisă și veselă, care contrasta cu seriozitatea parcă studiată a majorității cercetătorilor din stațiune. Îi treceau prin minte cele mai năstrușnice idei și imaginația veșnic vie îl purta uneori printr-un adevărat labirint de ipoteze și speculații științifice, privite cu toată neîncrederea cuvenită de către prea conformiștii noștri colegi.

Ne-am obișnuit să lucrăm împreună pe șantierele de cercetări sau în desele raiduri și expediții prin împrejurimile Bazei ; vorbeam ce ne trecea prin cap, însă conversația noastră avea rareori caracterul grav și doct, pe care-l rezervam doar pentru întocmirea referatelor...

— Iar te pregătești de plecare? îl întrebam, de pildă, într-o dimineață văzîndu-l că-și pune costumul de protecție.

— O iau spre „chei" ; mai am acolo puțină treabă. Nu vii cu mine?

— Doar ieri am fost prin coclaurile acelea groaznice?

— Ei și? n-am mers destul de departe ; acolo e cu siguranță ceva...

Totdeauna i se părea că ne-am întors prea devreme, că mai departe cu zece pași ar fi făcut o descoperire senzațională.

— Măi băiete, eu nu știu ce nevoie era aici de biolog! i-am spus. Unde naiba să găsești viață în pustiul ăsta... desăvîrșit?

— Pustiu desăvîrșit? !... Hai, fii serios! Tu știi ce-i asta? Sigur că știi, doar ești de specialitate: e calcar! Ei bine, am să-ți arăt aici o fosilă adevărată. Înțelegi?... O fo-si-lă!

Era de mirare cu cîtă ușurință descoperea dovezi despre existența unei vieți intense în trecutul îndepărtat al planetei, acolo unde ochiul neavizat sau scepticul nu vedeau decît piatră și pustiu rece, fără aer destul și fără apă.

— Viață! Și încă ce viață a fost odată pe aici, Lucian! Cînd ți-oi spune una, o să rămîi trăsnit!... Și mi-a vorbit despre convingerea lui că Marte fusese totuși locuit pe vremuri de ființe raționale. Nu așa cum și le închipuise Lowell sau Wells, dar tot un fel de „oameni"... N-am comentat în nici un fel ipotezele sale, căci eu visez numai de unul singur ; în prezența altora sînt foarte

realist şi critic... De aceea, biologul m-a trecut fără menajamente la categoria „scepticilor", încheind compătimitor:

— N-ai pic de fantezie, Lucian !... Pentru el, asta însemna cea mai mare nenorocire ce se putea abate pe capul unui om.

„Cheile" erau o trecătoare mărginită de stînci cu profilul fantastic, zdrenţuit, scăldate într-o lumină lividă, ireală, care năştea efecte stranii de umbră... Peisaj vrednic de fundal pentru o viziune de apocalips ! Dincolo de ele se întindea un platou nu prea mare, mai ridicat la mijloc şi încă necercetat de echipele noastre.

— Mă faci să umblu zece kilometri şi mai bine pentru un petic de argilă roşie ! De ce n-am rămas la rîpa din Valea Gheţarilor ?

Acolo găsisem nişte lucruri interesante... Şi m-am aşezat obosit pe o piatră. Ionel Branişte părea contrariat; s-a aşezat şi el pe o piatră, fiindcă erau cîteva risipite ici-colo pe întinderea platoului.

— Nu ştii decît Valea Gheţarilor şi gata ?

— Eh ! Valea Gheţarilor ! Dar nici aşa, la întîmplare...

Cînd îi criticam metoda („În cercetare e nevoie şi de puţină inspiraţie..." susţinea Branişte), biologul se înfuria totdeauna, însă izbucnirile sale mă făceau mai degrabă să zîmbesc:

— Lucian, tu n-o să descoperi niciodată nimic ; nu eşti făcut să fii descoperitor. Nu arde focul sacru în tine !... Şi, pentru a-şi sublinia spusele sau pentru a-şi descărca năduful, lovea mereu cu călcîiul un colţ de rocă ce ieşea din solul roşcat. Priveam amuzat călcîiul care izbea lăsînd o urmă abia vizibilă, cînd deodată am tresărit, apoi m-am aplecat repede să cercetez mai de aproape colţul acela de rocă. Ionel Branişte a rămas cu piciorul în aer.

— Ce te-a apucat ?!...

— Eh, focul sacru, vorba ta !... Ia uită-te la pietricica asta, Ionel !

Biologul s-a aplecat şi el, a cercetat îndelung colţanul, apoi s-a întors aiurit spre mine:

— Asta nu-i piatră, Lucian ; e metal ! Metal în toată legea... Şi încă metal prelucrat !

III.

Ştirea că în solul tare ca piatra al platoului era îngropată o bucată de metal prelucrat a fost primită la Bază cu toată rezerva cuvenită, mai ales că eu m-am abţinut de-a rosti cuvîntul „prelucrat". Totuşi a doua zi am pornit patru inşi cu ciocane atomice şi alte unelte, spre a dezgropa „obiectul" despre care, deocamdată, părerile erau împărţite ; de cel mai mare credit se bucura versiunea că avem de-a face cu un meteorit sau, eventual, cu o bucată de metal nativ, aşa cum sînt pepitele uriaşe de aur. Ionel Branişte însă ţinea morţiş la părerea lui.

— E metal prelucrat ! De ce nu vreţi să mă înţelegeţi ? Eu n-am spus că vom găsi acolo urmele civilizaţiei marţiene ; poate-i doar un fragment dintr-o rachetă terestră... sau resturile vreunei sonde spaţiale trimisă de americani ori de ruşi în secolul trecut. E şi acesta metal prelucrat ; nu-i aşa ?...

Vorbele lui aveau tot atîta răsunet ca profeţiile Casandrei; mie însă ipoteza nu-mi părea chiar atît de absurdă. În fine, verificarea avea să hotărască...

— Ne lămurim noi îndată! zise Branişte, repezind prima lovitură de tîrnăcop la cîţiva centimetri de obiectul cercetării noastre; sfărîmături mărunte de pămînt uscat şi tare ca piatra săriră încoace şi încolo, căzînd cu sunet sec de alice pe sol. Au pornit numaidecît loviturile din toate părţile, dese ca ploaia, făcînd să vibreze sub tălpile noastre pămîntul; totuşi progresam foarte încet. Ultimii centimetri de lut îi îndepărtam, precauţi, cu dalta, dînd la iveală un fel de piron care se îngroşa mereu, pe măsură ce înaintam cu lucrul; încercarea de a-l zgîria n-a făcut decît să ricìie puţin murdăria pietrificată, lăsînd să se vadă o urmă cenuşie pe care oţelul unei dălţi luneca neputincios ca un băţ de chibrit pe suprafaţa unui geam.

— Metal prelucrat! Ce vă spuneam eu...

Ideea aceasta nu mai era nevoie să fie susţinută: îşi făcea singură loc în mintea fiecăruia puţin cîte puţin, aşa cum s-a văzut în momentul în care Branişte, furios din pricina tăriei pămîntului şi exasperat că „obiectul" se prelungea peste aşteptările noastre, îl izbi înciudat cu tîrnăcopul:

— Dracul să te ia!...

— Ce, ai înnebunit?! se răsti la el meteorologul Iacob. Asta-i curat vandalism! Dar dacă e ceva înăuntru?...

— Vreun explozibil, de pildă, sugeră cartograful Vişoiu, măsurînd cu privirea, bănuitor, ciudatul „piron".

Biologul triumfa. Parcă totul s-ar fi rezumat aici la o ambiţie copilărească: cine are sau cine n-are dreptate!

— Aha, v-aţi dat pe brazdă! Acum recunoaşteţi că-i metal prelucrat! Nu mai e meteorit... Hai? Lucian, tu nu zici nimic?

Eu mă oprisem de vreo trei-patru minute şi, rezemat ciobăneşte cu cotul pe coada tîrnăcopului, priveam năucit săpăturile, încercînd să-mi stăpînesc emoţia stîrnită de cîteva observaţii nespus de tulburătoare. Închipuie-ţi: aveam în faţă ceea ce părea să fi fost la origine o piramidă octogonală prelungă, făcută dintr-un aliaj — poate un oţel inoxidabil special. Însă materialul, cu toată duritatea lui excepţională, cu toată vădita-i rezistenţă la coroziune, fusese ros de-a lungul timpului de mulţimea agenţilor naturali care l-au deformat, i-au scobit suprafaţa, l-au măcinat... Era acoperit cu un strat gros de impurităţi şi resturile a mii de mii de generaţii dintr-o floră inferioară ca şi cînd multă, foarte multă vreme ar fi stat afară, la aer, cum stau stîncile pe care cresc muşchii, lichenii şi neamurile lor. Ca specialist însă, mi-am dat seama încă de un lucru pe care ceilalţi, cu siguranţă, nu-l observaseră: obiectul acesta — artificial, fără nici o îndoială — nu putea fi nici fragment dintr-o rachetă terestră şi nici vreun rest dintr-o sondă spaţială trimisă de pe planeta noastră: solul *nu fusese perforat* de o piesă grea venită din spaţiu cu iuţeală de meteorit, ci *se formase* împrejurul ei! Toate acestea îmi vorbeau despre vechimea de neînchipuit a „pironului"...

Ei bine, pune-te puţin în locul meu şi încearcă să mă înţelegi, dacă poţi. Însemnătatea descoperirii mă strivea, mă copleşea, gîndurile îmi umblau brambura, ba la marţieni şi la închipuirile

mele din timpul călătoriei cu astronava, ba la nenumăratele povești fantastice pe care le citisem cîndva... Apoi îndoiala parcă-și înfigea gheara în creierul meu înfierbîntat ca de febră : oare nu-mi juca imaginația cumva vreo festă ?...

— Hei, Lucian, strigă Braniște din nou, ai amuțit ?!...

Într-adevăr, trebuia să spun și eu ceva. Inima îmi sărea parcă din piept afară. De ce n-am strigat, de ce n-am jubilat în gura mare ?... Cînd am răspuns întrebării lui Braniște, nu visătorul din mine a vorbit, ci omul de știință măsurat și calm :

— Mă tem că am făcut o greșeală. Ne-am repezit cu ciocanele atomice ca niște salahori, fără nici un discernămînt, fără să gîndim, fără să judecăm cît de puțin !... Aici trebuie altfel condusă lucrarea. Să ne întoarcem numaidecît la Bază și să raportăm...

IV.

Vestea descoperirii noastre s-a răspîndit ca fulgerul, stîrnind emoție, curiozitate și entuziasm de-a lungul și de-a latul Pămîntului. Tehnicieni și specialiști de pretutindeni veniră în curînd acolo. Baza noastră s-a mutat dincolo de „chei", chiar lîngă șantier... Iar eu m-am trezit deodată prins în vîrtejul unei activități fantastice care m-a pasionat peste măsură, m-a solicitat așa de mult încît am ajuns pe marginea epuizării fizice și a asteniei nervoase. Eram așa de tulburat... Și cum să nu fiu ? Gîndește-te, să te găsești în fața operei unei alte umanități !... Oare ce reprezenta „pironul" ?... Vreo parte dintr-o construcție, desigur. Dar ce fel de construcție ?

— E dintr-o astronavă,... una venită din sistemul cine știe cărei stele, pe vremea cînd Marte era o planetă cu biosferă bogată, zicea un colaborator al lui Braniște răzuind murdăria depusă pe suprafața metalului pentru a o studia la microscop.

— ...Sau dintr-o farfurie zburătoare !

— Aș ! Alea nu există. Pun prinsoare că-i o construcție arhitectonică.

— ...Sau monument...

— Poate-i o instalație industrială...

— Sau una științifică ! Un fel de observator, laborator sau aparat uriaș...

— Numai de nu ne-am trezi făcuți fărîme într-o clipă de drăcia asta ! Mie nu-mi place. Să nu fie vreo bombă ori cine știe ce instalație militară de-a marțienilor..., bombănea cartograful Vișoiu, care nu se gîndea decît la nenorociri.

Și iac-așa se schimbau, se ciocneau, se încrucișau părerile toată ziulica, timide sau îndrăznețe, banale sau pline de fantezie, după cum îl tăia pe fiecare capul. Despre starea noastră de spirit nici nu-ți mai pomenesc. „A noastră", adică a furnicarului de lume care scormonea solul pe mai bine de un hectar. Odată acceptată ideea că descoperisem un obiect făurit de „cineva" aici pe Marte într-un trecut nespus de îndepărtat, oamenii aproape că nu mai erau tulburați. Eu însă trăiam parcă în vis, înregistrînd totul în felul meu, la niște proporții valabile numai pentru mine.

„Pironul“ era cît un stat de om ; pe urmă s-a dovedit că nu-i altceva decît vîrful turnului unei construcţii metalice, frate bun cu alte trei, găsite prin apropiere. Dar ce construcţie ! Închipuie-ţi, un cilindru cu diametrul de vreo şaptezeci de metri, înalt de doisprezece, avînd deasupra o cupolă emisferică înconjurată cu o veritabilă coroană de turnuleţe piramidale. Cele patru turnuri mai înalte, lipite de corpul cilindrului, formau vîrfurile unui pătrat. Nici o deschizătură, aici urma unei uşi ! Parcă ne-am fi găsit în faţa unui presse-papier gigantic, turnat dintr-o singură bucată pentru un uriaş din povestirile lui Guliver !

Avînd mereu in minte dezgroparea unor vestigii ale vechilor civilizaţii terestre, i-am spus „Templul de Oţel“ şi aşa a rămas pînă astăzi, deşi s-a stabilit pe urmă că numele era nepotrivit, deoarece construcţia nu avusese niciodată vreo destinaţie religioasă ori ceva asemănător.

Sincer să fiu, nu mi-am făcut o idee prea înaltă despre arhitectura „Templului de Oţel“ ; în schimb, constructorii fuseseră cu siguranţă buni tehnicieni. N-am văzut, de pildă, oţel mai rezistent, mai dur decît acela utilizat de ei ! Numai cu jetul de plasmă am izbutit să tăiem o intrare în peretele masiv al turnului dinspre răsărit, pătrunzînd astfel într-o mică încăpere rotundă ; dar ce dezamăgire ! Era goală, goală de tot... Nici tu minuni şi nici comori nebănuite, ba nici măcar o uşă ! Totuşi, pentru noi începuse o aventură nouă şi plină de neprevăzut.

Din turn ne-am deschis mai departe drumul spre interiorul cilindrului, nimerind acum într-un coridor circular ; nici aici nu era nimic, însă am găsit în dreptul turnurilor patru locuri marcate pe peretele opus. Uşi înfundate ?... ne-am zis şi am adus iar aparatul de tăiat cu plasmă. De astă dată pătrunserăm într-o veritabilă cameră-ecluză, construită cam după principiile noastre şi plasată direct în grosimea unui imens perete-izolator din burete de oţel. Cum or fi turnat „ei“ oţelul în felul acesta — şi dintr-o singură bucată — rămîne deocamdată pentru noi o taină...

Eram de faţă, ca totdeauna în fazele importante, şi lîngă mine, ca o umbră, sta Branişte.

— Ei, Lucian ?...

— O cameră-ecluză ! Înseamnă că dincolo este un gaz deosebit de atmosfera planetei...

— ...Ori, pur şi simplu, vid !

— Eu zic să nu pătrundem mai departe pînă nu refacem instalaţia...

Şi camera-ecluză s-a refăcut, într-adevăr, la repezeală. Chiar eu am trecut primul prin ea — şi Branişte, desigur ; ne-am trezit într-un alt coridor circular.

— E gaz aici ! Vezi presiunea ?... Sînt patru sute milimetri de mercur.

— Argon ! răspunse scurt biologul, consultînd aparatele de detecţie.

— E clar ! Au introdus aici un gaz inert, ca să împiedice cît mai mult degradarea interiorului... Şi gazul n-a scăpat ! Înseamnă că putem crea în „templu“ o atmosferă similară cu cea din adăposturile noastre... Atunci vom lucra înăuntru ca într-un laborator obişnuit din Bază !

idee ușor de pus în aplicare, fiindcă „atmosfera noastră obișnuită“ cuprindea o proporție ridicată de argon ; și nici n-a intîmpinat vreo obiecție : chiar în aceeași zi s-a introdus azotul și oxigenul care lipseau...

Pășeam atent alăturea de Braniște, cu nervii încordați, parcă mereu la pîndă.

— Privește ! i-am șoptit făcînd un gest cu mîna spre boltă, spre, pereți... Coridorul acesta nu era tocmai așa de simplu și auster ca primul ; elemente arhitecturale — aș îndrăzni să spun moderne, în sensul pe care i-l dăm astăzi cuvîntului — creau o anumită varietate, vădeau intenția precisă de a satisface nevoia de frumos.

— Aici n-au lucrat roboții, dragul meu ! șopti la rîndu-i Braniște, îndreptîndu-și lumina lanternei de-a lungul peretelui curb. În fundul unor nișe arcuite grațios se aflau uși dintr-un material alb, strălucitor ca porțelanul, cu minere de metal argintiu, ceea ce le dădea puțin aspectul unor mari uși de frigider, perfect etanșe. Înfiorat, am tras încet de clanța uneia... Se deschidea ! Înțelegi ?... Niște uși adevărate, cu balamale, cu broaște simple, neîncuiate... Oare nu era aceasta o invitație de-a le deschide, de-a merge mai departe ?...

Aveam consemn sever să nu ne avîntăm de capul nostru înainte de a se face anumite verificări ; dar ți-ai găsit ! Curiozitatea, dorința de a pătrunde printr-una din ușile acelea erau mai puternice decît voința mea ! Vechea poveste a „fructului oprit“... Unde mai pui că aveam alături și un diavol, pe Braniște, care mă împingea din spate ! Am tras, așadar, de mîner cu mai multă inimă și... iată-ne dincolo ! Un spațiu larg, în care am pătruns sfioși, ținîndu-ne răsuflarea, vorbind în șoaptă, cu sentimentul că am profanat ceva, nu știu ce anume... După noi s-au luat și alții, tăcuți, ca un cortegiu de umbre. Eram acum într-o galerie joasă, circulară, cu plafonul plat, cuprinsă între perete și un rînd relativ des de pilaștri ; am traversat-o din cîțiva pași trecînd pe lîngă stîlpi și deodată...

Cum să-ți descriu ce am văzut și ce am simțit în momentul acela ?... Imaginează-ți, de pildă, sentimentul personajelor din basme atunci cînd pătrund în palatul fermecat !... Construcția ne uimise destul și pînă acum ; avea însă ceva greoi în ea, ceva de bibelou masiv și fără gust. Pe cînd aici... Lumina a crescut fără de veste, ca și cum s-ar fi aprins vreo zece candelabre ; efectul — am aflat-o mai tîrziu — se datora unei proprietăți a materialului care căptușea interiorul sălii : amplifica de mii de ori lumina lanternelor noastre, fără să pară el însuși luminos !

Ne-am dat astfel seama că ne găsim într-un fel de rotondă monumentală... Dincolo de linia pilaștrilor o înconjurau două rînduri de coloane înalte, susținînd arcade, bolți, legături inelare, toate ornamentate bogat cu arabescuri de o negrăită finețe ; ceva din frumusețea lor îmi amintea de Taj Mahal... Nu știu cum izbutiseră constructorii să îmbine așa de fericit soliditatea vădită a întregului ansamblu cu atîta grație ! Cupola centrală, împodobită de asemenea arabescuri și cu strălucitoare cristale colorate, parcă stătea în aer ! Sub ea, chiar în centrul rotondei, pe o platformă cu două trepte se găsea unica „mobilă“ din acest „templu“, un cub

cam cît o masă obişnuită, căruia i s-a spus îndată „altar". Era din metal — un aliaj deosebit, un oţel întrebuinţat la construcţie — şi împodobit pe toate cele cinci feţe cu cercuri, spirale şi rozete din cristale încrustate; lumina îmbelşugată m-a ajutat să recunosc rubine, smaralde, safire... însă cele mai multe mi s-au părut necunoscute.

Nu-ţi pot istorisi cu de-amănuntul ce am văzut atunci, fiindcă nu mi-ar ajunge noaptea întreagă. Cum au rămas toate acestea, aparent neatinse, de-a lungul atîtor mii de milenii, în timp ce însă-şi faţa planetei devenise de nerecunoscut, să nu mă întrebi; gîndeşte-te la nenumăratele peşteri de pe Pămînt care, deşi nu sînt construite dintr-un material aşa rezistent şi după reguli savante de construcţie, durează totuşi milioane de ani!

Numai foamea ne-a hotărît să părăsim rotonda. La ieşire ne-au întîmpinat o mulţime de curioşi, care nu mai putuseră intra în „templu" fiindcă se lucra la instalaţia de aer. Cu mare greutate s-au risipit oamenii, resemnîndu-se să aibă răbdare pînă a doua zi.

V.

Părăsisem strania construcţie metalică copleşit de mulţimea sentimentelor încercate acolo. Acum eram obosit, epuizat — mai ales pe plan nervos — dornic să stau undeva singur, întins, departe de toată agitaţia stîrnită în inelul de staţiuni care înconjurau şantierul. M-am retras, aşadar, în cabina pe care o împărţeam cu Branişte. Ce bine era aşa, cu ochii închişi, pe patul moale şi să nu te gîndeşti la nimic!... Un roi de steluţe parcă dansa într-un spaţiu ireal colorat în verde sau în portocaliu şi patul plutea ca o barcă lăsată în voia curentului. Steluţele se aşezară pe urmă în şiraguri, deveniră cristale scînteietoare şi m-am trezit pe nesimţite că stau iarăşi cu ochii deschişi, cu gîndul revenit — tiranic — la cele ce ni se întîmplau.

M-am învîrtit, m-am răsucit în pat, l-am repezit pe Branişte care voia să intre în vorbă şi i-am întors spatele, însă degeaba! Atunci am renunţat şi m-am lăsat în voia reveriei. Făceam în minte un fel de bilanţ ca unul care terminase o etapă. Eram, aşadar, în inima „Templului de Oţel", edificiul acesta surprinzător construit de nişte fiinţe gînditoare, cu mii de milenii înainte. De ce îl construiseră? Ca să adăpostească rotonda?... Frumoasă rotondă, nimic de zis! Totuşi eram un pic nedumerit, poate chiar dezamăgit. Ne aşteptam ca în mijlocul „Templului de Oţel" să găsim ceva mai mult: o explicaţie, un tezaur de informaţii cu privire la autorii construcţiei. Cînd colo... Oare numai pentru frumoasele arabescuri şi încrustări de pietre preţioase fusese făcută atîta risipă de mijloace?... Era absurd! O civilizaţie care găsise atîtea soluţii tehnice trebuia să fie raţională. Atunci?... Poate că „Templul de Oţel" era un monument funerar, un fel de mausoleu, ceva în genul piramidelor egiptene! Poate sub ceea ce numisem noi „altar" se afla un mormînt... Deşi era greu de crezut că posesorii unei asemenea tehnici n-ar fi avut alte mijloace de a perpe-

tua amintirea vreunuia dintr-ai lor. Sau, poate, nu căutasem noi încă destul: cine știe cîte galerii mai cuprindea „Templul de Oțel"...

— Vino la cină, Lucian! încercă iar Braniște.

Nici nu i-am răspuns. Voiam să dorm, să dorm mereu și să mă odihnesc... Am înghițit un somnifer și m-am întins din nou, așteptînd să-și facă efectul. Timpul trecea încet și parcă-i auzeam în creier bătaia; biologul s-a întors de la cină, apoi s-a culcat și, după cinci minute, dormea dus. Iar eu stăteam așa cu ochii deschiși, chinuindu-mă de moarte... Probabil, încordarea din ultimele luni îmi crease o stare de supraexcitare nervoasă, care acum se manifesta prin insomnie.

M-am învîrtit vreo două ore în pat, ba pe o parte, ba pe cealaltă; în cele din urmă, văzînd că nu-i chip să se lipească somnul de mine, m-am hotărît să dau o raită pe afară: plimbarea mă liniștise totdeauna, chiar dacă trebuia să port costumul de protecție marțian. Ionel Braniște nici n-a simțit cînd am părăsit cabina și iată-mă, după cîteva minute, singur, sub cerul înstelat... În apropiere, din întuneric se ițeau construcțiile Bazei noastre, cu profiluri variate, fantastice chiar, dacă picurai în ochi și puțină imaginație; ici-colo moțăiau cîteva lumini anemice, iar mai departe altele, mici ca niște steluțe, indicau locul aproximativ al stațiunilor vecine; drept înainte se profila pe cer, întunecată, silueta masivă a „Templului de Oțel". Acolo — mi-am zis — pe platforma lată și netedă de metal era un loc foarte potrivit de plimbare...

Mergînd agale, măsuram din ochi proporțiile monumentale ale construcției, cupola dintre cele patru turnuri, înconjurată de coroana turnulețelor piramidale... Oare ce rost aveau atîtea turnuri și turnulețe? mă întrebam privindu-le. Să fi fost un simbol? O trăsătură de stil arhitectonic? Sau numai mijloace de a atrage atenția... Printr-o asociație involuntară de idei, gîndul mă duse îndată la rotondă; acolo iarăși parcă totul era făcut anume ca să atragă atenția asupra unui singur lucru: „altarul". Așezarea lui centrală, lipsa oricărui alt obiect care să solicite interesul eventualului vizitator, modul diferit de ornamentare... Spre el trebuia să se îndrepte neapărat oricine! Oare nu era aceasta indicația că numai acolo se putea ascunde secretul „Templului de Oțel"?... Și deodată m-a cuprins o dorință arzătoare de a revedea „altarul", de a-l examina eu singur cu de-amănuntul acuma, în puterea nopții, cînd nimeni n-o să mă deranjeze și nici n-o să se mire de năzdrăvănia ce mi-a trecut prin minte.

La început am căutat să-mi scot din cap o astfel de idee care avea ceva din aerul cam teatral al aventurilor romantice visate în copilărie și parcă nu se potrivea cu situația, cu prestigiul, cu seriozitatea mea... Dar gîndul gonit revenea mereu, ca și cînd m-ar fi împins binișor în ispită nu știu ce demon și, fără să-mi dau prea bine seama cum, iată că m-am trezit în fața cadrului întunecat al deschiderii turnului... Locul era cu desăvîrșire pustiu; am șovăit cîteva clipe apoi, încă tot nehotărît, mi-am aprins lanterna și am intrat aproape hoțește. Curînd însă m-am oprit surprins: în primul coridor era lumină, o lumină slabă, difuză, venită de după curbura peretelui. Se auzeau glasuri... Am dat să mă retrag, însă era prea tîrziu!

— Cine-i acolo ?! se auzi în franțuzește și numaidecit apăru lumina unei lanterne. Aa, Lucian Mirea !...

Mă recunoscuse! Nici nu-i de mirare · cine nu mă cunoștea pe șantier?... Erau acolo doi congolezi care se pregăteau să-și strîngă uneltele : abia terminaseră treaba la instalația de aer sau la camera-ecluză

— Gata lucrul ?... am îngăimat eu neștiind cum să-mi motivez prezența în „templu" la ora aceea.

— Gata! m-a scos unul din încurcătură. Vrei să intri? Poți să-ți lași costumul de protecție în coridor, dincolo de camera-ecluză ; am instalat o garderobă...

Congolezii plecară nepăsători, iar eu am rămas în fața camerei-ecluză, ascultînd cum se stinge zgomotul pașilor pe coridorul curb.

VI.

„Garderoba"? Un simplu cuier!... Mi-am lăsat acolo numai casca și rezervoarele de aer, împreună cu anexele ; restul costumului de protecție l-am păstrat, fiindcă în interiorul „templului" era destul de frig. Cred că mi-am întors involuntar capul spre ușa camerei-ecluză înainte de a pleca mai departe ; mă simțeam nespus de singur... și-mi era urît. De ce nu rămăsesem oare în patul meu cald și moale? Aveam atîta nevoie de odihnă, de somn...

În cercul de lumină proiectat de lanternă apăru prima dintre ușile rotondei ; sclipirea mînerului de metal argintiu mă ispitea, mă chema să-l apăs...

— Haide, mi-am zis făcîndu-mi curaj, ce-i cu ezitările astea? Doar sînt om în toată firea!... și am împins ușa cu mai multă încetineală decît s-ar fi cuvenit pentru un „om în toată firea".

Cercul de lumină se plimba încet pe tavan, de-a lungul peretelui, pe pardoseala ce semăna cu un mozaic, apoi pe pilaștrii care mărgineau galeria... Dincolo de ei întunericul se risipi discret, ca și cînd s-ar fi aprins cîteva veioze cu lumina slabă, albăstruie, spectrală ; se vede treaba că o singură lanternă era prea puțin pentru amorsarea iluminației bogate care ne uimise la prima vizită aici.

Dar singurătatea mea de acum avea și alte explicații. Percepeam parcă altfel realitatea, dimensiunile, formele... Călcînd printre coloanele înalte, mă simțeam așa de mic... Pașii mei trezeau pe sub arcade, pe sub bolți ecouri ciudate, metalice, aproape muzicale, amplificate de rezonanța sălii și poate de închipuirea mea, multiplicate la infinit, dîndu-mi senzația ba că rotonda s-a umplut de o mulțime care se furișează nevăzută prin galerie, prin dosul coloanelor... ba că mă urmărește cineva și de mai multe ori m-am întors brusc, aproape convins că voi surprinde în raza lanternei cine știe ce urmăritor straniu. Mi se părea apoi că aud tot felul de șoapte în jur și mă opream din loc în loc, aplecîndu-mi urechea într-o parte sau într-alta, ținîndu-mi respirația ca să pot asculta mai bine. Atunci însă șoaptele încetau și n-auzeam decît bătăile repezi ale inimii, ale propriei mele inimi...

— Sînt un caraghios ! mă mustram în gînd. Nu e nimeni aici: nici n-ar putea să fie... Va trebui să-mi îngrijesc nervii la întoarcerea pe Pămînt; au fost atît de solicitaţi aici...

Ca să mă liniştesc puţin, am început să examinez mai de aproape cu lanterna o coloană. Avea un soclu prismatic, înalt cam *de un metru, ornamentat şi el cu arabescuri ca tot interiorul rotondei*. Am căutat în belşugul acesta de manifestare artistică vreun indiciu asupra formei fiinţelor care au trăit cîndva pe Marte sau a constructorilor „templului", dar în zadar; ornamente geometrice de o încîntătoare armonie, complicate, luxuriante, pline de fantezie; forme geometrice şi doar atît !.. Îmi trebuia destulă imaginaţie ca să descopăr printre ele vagi motive florale, extrem de stilizate. Sau, poate, acestea existau numai în închipuirea mea de pămîntean...

Venisem însă pentru „altar", deci n-am întîrziat prea mult lîngă coloană. „Altarul" !... Aşa, învăluit în penumbră, părea încă mai singuratic şi mai misterios decît atunci cînd l-am văzut scăldat în lumină... M-am apropiat de el sfios, aşa cum poate se apropiaseră strămoşii mei de alte altare, l-am atins înfiorîndu-mă puţin... Lumina lanternei luneca pe suprafaţa lui oprindu-se la fiecare amănunt; ornamentele din pietre preţioase sclipeau pe rînd în cele mai frumoase şi mai diferite culori.

Încetul cu încetul interesul profesional luă locul oricărui alt sentiment: începeam să inventariez, să clasific nişte minerale... Cînd, deodată, s-a întîmplat ceva cu totul neaşteptat: dintr-un cristal, abia atins de lumina lanternei, a ţîşnit o rază portocalie *de o nemaipomenită intensitate, oprindu-se pe una dintre coloane*, care îndată parcă a luat foc. M-am speriat aşa de tare şi m-am tras cu atîta iuţeală din calea razei portocalii — care-mi trecuse la o palmă de obraz — încît mi-am pierdut echilibrul şi am căzut lîngă „altar". Mi-a făcut impresia că mă rostogolesc pe cele două trepte, dar rostogolirea nu se mai termina. treptele se înmulţeau, prin faţa ochilor îmi dansau lumini şi dungi întunecate, apoi m-am oprit brutal, capul mi s-a izbit de ceva tare, făcîndu-mă să văd o explozie de scîntei multicolore, după care n-am mai ştiut nimic.

VII.

Cînd mi-am revenit, eram întins cu faţa în jos lîngă un perete; capul care-mi era ca de plumb s-a desprins cu greu de pardoseala rece, lăsînd acolo o pată de sînge. Mi-am dus îngrijorat mîna la frunte, în locul unde mă durea mai rău; era o rană fără importanţă, din care sîngele nu mai curgea. Asigurat într-o oarecare măsură — cel puţin cu privire la cap —, m-am ridicat anevoie, pipăindu-mi pe rînd mădularele: totul era întreg şi la locul său. Abia atunci mi-am îndreptat atenţia spre cele din jur.

Mă găseam — după cît se părea — în subsolul „templului"; la vreo trei metri de mine începea o scară, aceea pe care mă rostogolisem: urca răsucindu-se un sfert de cerc şi nu mi-a fost greu să zăresc, uitîndu-mă în sus, o porţiune din cupola roton-

dei. Aşadar nu eram prizonier, ameninţat să mor de foame şi de frig pînă vor afla tovarăşii mei că „templul" are o subterană...

Cum ajunsesem aici ? Mi-a venit în minte o „ipoteză de lucru" : probabil declanşasem un mecanism cu laser, care deschidea o trapă. Cristalele „altarului" — m-am gîndit — nu erau simple podoabe ; ele mai aveau un rost : se „excitau" cu diferite radiaţii. Cercetîndu-le, nimerisem peste unul care „răspundea" astfel la vreo componentă din lumina lanternei. O să mă interesez mai tîrziu. Deocamdată, să vedem ce e pe aici. Fulgerul strălucitor al laserului lăsase — cred — un fel de luminescenţă remanentă în rotondă ; lumina care se strecura pînă la mine, deşi slabă, îmi permitea totuşi să-mi dau seama că „vestibulul" de la baza scării se continua cu un coridor boltit. Am înaintat prin el vreo cîţiva paşi, atras de o lucire metalică : era mînerul unei uşi, asemănătoare celor prin care se pătrundea în rotondă — poate doar ceva *mai bombată. Faţă în faţă, pe cealaltă parte a coridorului, se* găsea o uşă la fel.

Sînt uşi pe toată lungimea coridorului — mi-am zis — şi, fără să mă gîndesc prea mult, am tras de mîner cu toată puterea. Uşa a cedat greu, foarte greu, ca şi cînd s-ar fi lipit de atîta neîntrebuinţare ; s-a deschis cu un scîrţîit supărător şi numaidecît am auzit venind dinăuntru un vuiet ca de furtună îndepărtată. Nu vedeam nimic, fiindcă dincolo de cadrul uşii era întuneric beznă. Dar nici n-aş fi avut vreme să văd ceva, căci sărisem cu toată iuţeala doi-trei paşi înapoi, spre a mă adăposti după colţul „vestibulului", neştiind ce surpriză mi-ar fi putut aduce vuietul acela. Alarmă inutilă : după cîteva clipe, zgomotul a încetat fără să se întîmple nici o nenorocire. Atunci m-am apropiat iarăşi curios de uşa deschisă ; era o încăpere acolo ? Sau vreun alt coridor. Nu se distingea nici cel mai mic amănunt prin bezna de nepătruns. M-am întors deci în „vestibul" ca să-mi caut lanterna ; parcă pălise şi bruma de lumină venită de sus, iar lanterna se ascundea cine ştie unde, ca şi cînd mi-ar fi făcut în ciudă. O căutam prin ungherele de lîngă scară şi tocmai cînd să mă aplec după ea mi s-a părut că aud în spatele meu un zgomot uşor. M-am întors foarte repede şi atunci am văzut... Da, nu mă puteam înşela : acolo, lîngă uşa pe care o deschisesem puţin înainte, era o formă prelungă, lipită de peretele coridorului. Om, fără îndoială. Ce putea fi altceva ? Cred că m-a pus un pic în încurcătură : cum naiba ajunsese aici fără să-l simt ?!... Gîndul m-a dus îndată la cei doi congolezi şi de aceea am strigat în franţuzeşte :

— Cine-i acolo ?!... Cuvintele s-au rostogolit de-a lungul coridorului, au răsunat apoi metalic în rotondă, stîrnind pretutindeni ecouri prelungi. Mogîldeaţa s-a mişcat uşor, întărindu-mi credinţa că e o fiinţă. Un om prin urmare, fiindcă alte vietăţi nu se găseau prin partea locului. Dar n-a zis nimic. Socotind atunci că are vreo îndoială cu privire la bunele mele intenţii şi ştiind cît sînt de cunoscut în toate staţiunile, am strigat din nou :

— Sînt Lucian Mirea !... și am dat să mă aplec din nou după lanternă.

— Un străin !... murmură necunoscutul în românește, apoi adăugă numaidecît mai tare : Stai ! Rămîi acolo unde ești !

Îi știam pe toți din Bază ; eram convins că l-aș recunoaște pe fiecare după glas. Totuși nu reușeam să-l identific pe cel din fața mea ! Avea o voce metalică, rece, și tonul său m-a intimidat puțin.

— Am leșinat, probabil, cînd m-am rostogolit pe scară, încercai să mă explic. Știi, m-am lovit la cap.. Eram întins acolo, lîngă perete ; nu m-ai văzut cînd ai coborît ?

Necunoscutul nu zicea nici pîs. După atitudine, părea că mă examinează cu toată atenția și poate chiar cu oarecare suspiciune. Începeam să mă simt stingherit.

— Ce te uiți așa ? Sînt Lucian Mirea ; nu mă cunoști ?... Lucian Mirea, de la Baza de cercetări a României ; cred că ai auzit de mine. Dumneata cine ești ?

S-a mișcat din nou, dar n-a catadixit să-mi răspundă. Situația devenea de-a dreptul supărătoare ; aș fi vrut să-mi ridic lanterna, să mă apropii de el sau, pur și simplu, să părăsesc subterana cu toată demnitatea de circumstanță, însă nu știu ce forță parcă-mi paralizase mișcările. Doar nu m-o fi hipnotizat ! îmi spuneam încercînd să-mi întorc măcar privirea în altă parte spre a mă încredința că sînt liber și stăpîn pe voința și pe acțiunile mele. Măi, fir-ar să fie ! Cine naiba-i ăsta ? !...

— Ce e „România" ? mă întrebă pe neașteptate.

Am rămas trăsnit.

— Cum... ce e România ? !... Păi, România, țara românească ! Atîta lucru nu știi ? Doar văd că vorbești românește ca mine !

— Românește ? ! Parcă ar fi chicotit încetișor acolo în întuneric. Vorbesc în limba mea ; *dumneata* mă auzi românește. Nu cunoști procedeul ?... Mă mir ! Unde e România dumitale ?

De astă dată mă înfuriai de-a binelea.

— Ia lasă-mă-n pace și termină odată cu gluma ! Ce, îți arde de joacă ? Pari om în toată firea !.. Sau vrei neapărat să te iau drept un... extraterestru ? Poate un marțian sadea ? !...

Un marțian ! Și deodată am simțit un fel de slăbiciune, o nevoie stringentă de a mă așeza. Planeta fusese locuită de... hai să le zicem oameni. Mai precis, de marțieni. *Fusese locuită*, fără îndoială : construcția „templului" o dovedea cu prisosință. Dar nu cumva era locuită și acum ?... Nu cumva, goniți de modificarea fundamentală a condițiilor de mediu, marțienii se refugiaseră în subsolul planetei ? Nu cumva, intrînd aici, în „Templul de Oțel", pătrunsesem, de fapt, în misterioasa lor lume subterană ?... Ca fulgerul îmi veniră în minte frînturi de literatură științifico-fantastică... locuitorii Lunii, închipuiți de Wells, morlocii născuți din imaginația aceluiași autor, precum și toate imitațiile care au abundat atît în povestirile noastre de anticipație cît și într-ale altora, toate acele populații retrase în adîncuri, adaptate la viața

de subteran... Să fi nimerit oare într-o astfel de lume fantastică ?... Simţeam că-mi vine ameţeala.

Necunoscutul, prea puţin vorbăreţ, mă lăsa parcă dinadins să mă frămînt aşa. Pe urmă l-am auzit murmurînd :

— Un marţian ! Aşadar eu... Dar ceilalţi ?... Unde sînt ceilalţi ?

— Ceilalţi ?... Unde să fie ? În Bază şi prin staţiuni ; la ora asta doarme toată lumea !

— Aa, nu ei. Oamenii... semenii mei ! Adineaori mai erau încă aici... Adineaori sau ieri, sau... Se apleacă mult spre dreapta, ca şi cînd ar fi vrut să privească ceva dincolo de uşa deschisă, rămase nemişcat un moment, apoi deodată scoase un strigăt care mi-a îngheţat inima în piept. Credeam că o să se prăbuşească, dar s-a gîrbovit numai puţin, ca şi cînd l-ar fi încovoiat o povară, silindu-l să se sprijine de rama uşii.

— Două sute cincisprezece milioane !.. l-am auzit murmurînd cu un sentiment pe care n-aş fi ştiut să-l definesc : poate spaimă... sau uimire, sau poate amîndouă la un loc. Două sute... Dar nu-i cu putinţă ! Nu-i cu putinţă... Şi dacă totuşi... S-a îndreptat încet, părînd că mă fixează îndelung, apoi m-a întrebat cam repezit : Eşti singur aici ?

Dacă eram singur !... Abia acum îmi dădeam seama de singurătatea mea, de groaznica mea singurătate ; o simţeam ca pe o realitate fizică, apăsătoare, duşmănoasă, rece. Prezenţa necunoscutului mă neliniştea din ce în ce mai mult, ba chiar începuse să-mi dea tîrcoale frica, înfiorîndu-mi pielea, zburlindu-mi părul... Un gînd îmi sfredelea chinuitor mintea, însă mă apucai de el „cu amîndouă mîinile", ca un disperat : Visez !... E un coşmar... Sînt încă leşinat şi zac acolo, lîngă scară. De aceea nu mă pot mişca ; aşa se întîmplă în vis, fiindcă e musculatura flască...

— Nu visezi !

Am tresărit auzind glasul impersonal, metalic al străinului. Eu nu spusesem nimic. Eram sigur de asta Gîndisem doar...

— Nu visezi, reluă el, şi nu eşti paralizat. Uite, poţi să te mişti ! Mi-am ridicat amîndouă mîinile şi le-am privit oarecum mirat, mi-am desfăcut degetele şi le-am strîns de cîteva ori, am făcut un pas, doi... Da, puteam să mă mişc fără nici o dificultate ! Deci — zise iar necunoscutul — voi populaţi acum planeta...

— Planeta asta ? Marte ?... Nu ! Sîntem de pe Pămînt... Am rămas uluit auzindu-mi vorbele, pentru că le pronunţam fără să fi avut intenţia s-o fac. Străinul acesta era un vrăjitor ! Cine eşti dumneata ? !... strigai pierzîndu-mi cumpătul.

— Cine sînt eu ?... Dumneata eşti Lucian Mirea ; e numele dumitale, nu ? Eu sînt... În felul cum vă exprimaţi voi, numele meu s-ar pronunţa Galbar. Rămase cîteva clipe nemişcat — pe gînduri, aş zice —, apoi, brusc, se întoarse spre uşa deschisă de mine. M-am apropiat încă doi paşi ; dinăuntru răzbătea o rază slabă de lumină ce cădea pe veşmîntul său metalizat. Îl vedeam acum mai bine : era cel puţin cu un cap mai înalt decît mine şi

purta, după cît îmi puteam da seama, o cască ovală de metal, cu reflexe verzui ; stătea uşor aplecat înainte, ca şi cînd ar fi urmărit cu toată atenţia indicaţiile unui cadran luminos, rotund, fixat pe perete în interiorul încăperii, chiar lîngă uşă. Două sute cincisprezece milioane... l-am auzit murmurînd iarăşi. Două sute cincisprezece milioane de revoluţii a făcut în jurul astrului central planeta aceasta... Glasul era monoton, ca de obicei, însă mi s-a părut ca mai înainte că disting totuşi în el o notă aparte, un sentiment... poate amărăciune, poate o undă de melancolie...

— Vorbeşti de anii marţieni ?... încercai să-mi lămuresc sensul cuvintelor sale.

— Ani marţieni ?... Ah, da ! Au trecut peste două sute cincisprezece milioane de ani marţieni de cînd sînt aici !

Iar îi ardea de glumă !

— Două... Nu înţeleg ! Vrei să spui că...

Galbar se întoarse spre mine. Cel puţin aşa am bănuit din mişcarea pe care a făcut-o.

— Ştiu ce gîndeşti ! Dispozitivul prin care comunicăm traduce ideile chiar dacă ele nu îmbracă haina cuvîntului rostit. Ştiu deci că încă mă socoţi un semen al dumitale. Ei bine, pămînteanule, te voi dezamăgi : sînt fiu al planetei pe care dumneata o numeşti Marte ! Ştiu, de asemenea, că m-ai socotit adineaori locuitorul unei lumi subterane ; te voi dezamăgi şi de astă dată... Spune-mi, la voi, pămîntenii, fiinţele vii pot să-şi întrerupă viaţa şi s-o reia apoi mai tîrziu ?

Eram prea uluit ca să răspund ceva inteligibil. Cred că am murmurat un „da" sau, poate, numai l-am gîndit ; era însă de ajuns pentru dialogul acesta ciudat.

— Vorbeşti despre fiinţe în general. Dar semenii dumitale pot să-şi întrerupă temporar viaţa ?

Împins iarăşi de un imbold necunoscut, i-am explicat cam încîlcit despre încetinirea proceselor vitale prin refrigerare, despre experienţele care s-au făcut cu nişte canceroşi congelaţi în secolul trecut şi readuşi recent la viaţă pentru a fi trataţi, precum şi alte experienţe asemănătoare. În timpul explicaţiei căutam să-i surprind înfăţişarea, dar interlocutorul meu parcă avea puterea să se învăluiască în întuneric. De cîteva ori, cînd lumina săracă a cadranului de lîngă uşă îi luneca în fugă pe casca de metal, am crezut că disting acolo unde trebuia să fie figura o suprafaţă curbă, ca un fel de vizor opac pentru ochii mei de pămîntean.

— Indiscutabil, e un început, observă el după ce mă ascultase, un început promiţător. Noi am făcut mai mult... incomparabil mai mult. Mie, de pildă, mi s-a întrerupt viaţa timp de peste două sute cincisprezece milioane de ani marţieni ! Înţelegi ? Două sute cincisprezece milioane. Am aflat adineaori, uitîndu-mă la acest cadran ! Două sute cincisprezece milioane, s-o recunoaştem, e destul de mult. Şi aş fi rămas încă aşa cine ştie cît ; dumneata m-ai readus la viaţă, deschizînd această uşă !

De la Icar la cuceritorii Lunii

EVGHENI VASILIEVICI HRUNOV

Inginerul cercetător E.V. HRUNOV a fost cooptat în grupul cosmonauților sovietici odată cu IURI GAGARIN, GHERMAN TITOV, BORIS VOLÎNOV și ceilalți membri ai „primei generații".

Bine făcut, energic, cu o frunte luminoasă și ochi de culoare închisă, tînărul serios și bun camarad și-a cîștigat repede aprecierile și autoritatea unui om cu ample cunoștințe, care nu-și precupețește forțele și timpul pentru îndeplinirea misiunilor.

Evgheni Vasilievici s-a născut la 10 septembrie 1933 într-o familie de colhoznici cu mulți copii, în comuna Pruda (r. Volovsk, reg. Tula), nu departe de cunoscuta cîmpie Kulikovo. Tatăl cosmonautului, Vasili Egorovici, unul dintre primii tractoriști ai colhozului „Răsăritul lui Lenin", și-a educat fiii în spiritul unei munci cinstite și perseverente, amintindu-le mereu că pe locurile copilăriei lor, cu șase veacuri în urmă, se decisese soarta Rusiei. Încă de atunci, micului Jenia a început să-i placă istoria patriei, care ulterior se va transforma într-o pasiune constantă.

Familia Hrunov a dorit cu ardoare ca toți cei șase fii și două fete să capete o bună educație și o pregătire corespunzătoare, pentru a deveni agronomi, învățători, doctori. Din nefericire însă, tocmai cînd Jenia și-a terminat clasa a VII-a, în familia Hrunov s-a întîmplat o mare nenorocire: a murit tatăl, Vasili Egorovici. Șase copii, cu excepția fratelui cel mare, Anatoli, erau mai mici decît Jenia. El a luat

atunci hotărîrea bărbătească de a începe să muncească pentru a cîştiga şi a-şi ajuta astfel mama ca să-i crească pe „cei mici". Dar mama viitorului cosmonaut, Agrafena Nikolaevna, amintindu-şi de dorinţa soţului ei, a decis ca Jenia să înveţe în continuare. El a intrat deci la Şcoala tehnică superioară de mecanizare a agriculturii din oraşul Ivankovski, unde a studiat construcţia şi funcţionarea tractoarelor şi a automobilelor. Totuşi el îndrăgea foarte mult aviaţia, fiind captivat de aparatele reactive, de mare viteză. Ca urmare, după susţinerea lucrării de diplomă care a consfinţit absolvirea şcolii, Evgheni Vasilievici s-a înscris, împreună cu alţi colegi, la şcoala de pilotaj a forţelor aeriene militare. A avut aceiaşi instructori şi a învăţat pe aceleaşi aerodromuri ca şi V. KOMAROV. După ce, în 1953, a absolvit printre primii cursurile de aviaţie, proaspătul locotenent-pilot E. Hrunov este repartizat la o unitate unde a avut prilejul să-l aibă comandant pe „asul" D. GLINKA, de două ori Erou al Uniunii Sovietice. Graţie muncii perseverente şi numărului mare de ore petrecute în aer, E. Hrunov a ajuns în scurt timp unul dintre cei mai buni piloţi de vînătoare din regiment. Între timp, în 1959 devenise membru de partid. În acea perioadă (1960) s-a pus problema trecerii unor piloţi foarte buni pe „tehnica nouă", cum erau pe atunci numite (codificat) rachetele; comandantul unităţii l-a propus pe E. Hrunov. Trecînd cu succes toate probele şi examenele, în faţa tînărului pilot s-au deschis larg porţile „orăşelului cosmic". Aici a început o nouă şi pasionantă activitate, unde pregătirea practică pe avioane, la trenajoare, prin salturi cu paraşuta etc. se îmbina cu o temeinică pregătire ştiinţifică. De altfel, Hrunov era familiarizat cu învăţătura, el absolvind în 1968 cu calificativul „excepţional" Academia militară de ingineri aeronautici „N.E. Jukovski".

Evgheni Hrunov a participat nemijlocit la pregătirea şi desfăşurarea misiunilor spaţiale ale cosmonauţilor nr. 2 (GHERMAN TITOV), nr. 5 (V. BÎKOVSKI) şi nr. 6 (VALENTINA NIKOLAEVNA-TEREŞKOVA). În calitatea sa de dublură a primului astronaut care a „păşit" în vidul cosmic (A. LEONOV), Hrunov şi-a însuşit manevrarea navelor de tip „Voshod". În ultimii ani, E. Hrunov a activat printre specialiştii, constructorii şi savanţii care lucrau la problemele spaţiale. Aici l-a cunoscut şi a colaborat cu renumitul savant care a fost acad. S. KOROLIOV.

Cosmonautul Hrunov este căsătorit: soţia sa, Svetlana Anatolieva, născută în 1939 şi de profesie învăţătoare, i-a dăruit în 1959 un fiu, pe Valeri.

În cadrul misiunii din ianuarie 1969, cînd a fost realizată prima staţie orbitală experimentală, locotenent-colonelul Hrunov a avut sarcini ştiinţifice şi, împreună cu inginerul-cosmonaut A. ELISEEV, a petrecut în Cosmos peste o oră, trecînd din nava „Soiuz"—5 în nava „Soiuz"—4.

ALEKSEI STANISLAVOVICI ELISEEV

Inginerul A.S. ELISEEV a devenit cosmonaut mult timp după ceilalţi trei membri ai primei staţii cosmice orbitale, formată prin joncţiunea navelor din a treia generaţie „Soiuz" — 4 şi 5. Cu această ocazie, ca de altfel şi în cazul celor doi specialişti din zborul navei „Voshod"-2 (K. FEOKTISTOV şi B. EGOROV *), se adeveresc cuvintele academicianului S. KOROLIOV: „Tot mai mulţi oameni din cele mai diverse profesii vor pătrunde în Cosmos".

A. S. Eliseev s-a născut la 13 iulie 1934 în oraşul Jizdra, din apropiere de liniştita Kalugă, unde a trăit marele ŢIOLKOVSKI. Cînd Alioşa avea 7 ani, a izbucnit războiul şi, împreună cu mama sa, Valentina Ivanovna, a plecat spre răsărit; şcoala medie Eliseev a urmat-o la Moscova; ulterior s-a înscris la facultatea de construcţii de maşini a Institutului tehnic „N.E. Bauman". În facultate Eliseev a fost activist al organizaţiei de Comsomol, a redactat gazeta facultăţii, s-a preocupat de atletism şi a devenit maestru al sportului la... scrimă.

În anul 1966 Eliseev este admis în grupul de cosmonauţi, iar un an mai tîrziu sărbătoreşte două evenimente de seamă: este primit în rîndurile partidului comunist şi-şi susţine cu succes dizertaţia de candidat în ştiinţe tehnice. Această ridicare a calificării i-a fost deosebit de utilă în perioada 1956-1966 cît a lucrat ca inginer la un birou de construcţii aeronautice.

Din primul contact cu colegii cosmonauţi s-a înţeles foarte bine cu toţi; aceştia l-au ajutat să depăşească unele perioade dificile ale antrenamentului, deoarece Eliseev nu avea experienţă de pilot.

La 13 octombrie 1969, la bordul navei cosmice „Soiuz"—8, au fost plasaţi pe orbită cosmonauţii VLADIMIR ŞATALOV (comandant) şi ALEXEI ELISEEV Alături de V. Şatalov, Eliseev a contribuit substanţial la îndeplinirea sarcinilor ştiinţifice pe care le-a primit „troica spaţială" formată din trei nave („Soiuz"—6, 7 şi 8), avînd la bord, în total, şapte astronauţi.

Deşi are foarte multe cunoştinţe tehnice-ştiinţifice, este de părere că un specialist trebuie să înveţe toată viaţa; părerea aceasta o are, probabil, de la mama sa, doctor în ştiinţe chimice la un institut al Academiei. Este căsătorit cu Larisa Ivanovna, inginer-proiectant, şi au o fetiţă, Elena, de nouă ani.

* În nr. 262 al Colecţiei, portretele acestor doi cosmonauţi au fost din greşeală intervertite (n.r).

JAMES ALTON MC DIVITT, DAVID RANDOLPH SCOTT, RUSSELL LOUIS SCHWEICKART —

avangarda misiunii selenare

Colonelul **JAMES A. MC DIVITT** din forțele *aeriene militare* ale S.U.A., comandantul misiunii „Apollo"-9, consideră zborurile *cosmice ca o sarcină* profesională și nu ca o aventură personală. Cosmonautul înalt de 1,77 metri, cu ochii albaștri și părul punctat de fire argintii, are o mare experiență de zbor, consfințită și de 15 ordine și medalii, printre care două „Excepțional Service Medal N.A.S.A.", trei „*Distinguished Flying Cross*" și cinci medalii aeronautice...

James Mc Divitt s-a născut la 10 iunie 1929 în orașul Chicago (Illinois) ; școala medie a făcut-o la Kalamazoo Central High School, iar în perioada 1948—1950 a urmat cursurile colegiului Jackson.

E interesant de remarcat că între cele două colegii el a îndeplinit timp de un an meseria de mecanic la centrale termice. *După absolvirea școlii de pilotaj a* forțelor aeriene, în 1951, a zburat pe reactoarele de vînătoare *F80 și F86. În anul 1957* intră la Universitatea din Michigan, pe care a absolvit-o primul din promoția sa, obținînd titlul de inginer aeronautic. În perioada 1959—1960 Mc Divitt putea fi găsit la cursurile de piloți de încercare de la celebra bază aeriană Edwards (California), unde, după terminarea școlii, este oprit aviator experimentator. A zburat și a încercat nenumărate aparate reactive, fiind selectionat și pentru programul de verificare *a performanțelor avionului-rachetă* „X-15". N-a mai pu-

tut participa la această deosebit de interesantă activitate deoarece la 17 septembrie 1962, pe cînd avea gradul de căpitan, a fost inclus în al doilea grup de astronauţi al N.A.S.A. La această dată pilotul Mc Divitt avea la activul său 2600 ore de zbor, dintre care aproximativ 2000 pe avioane aeroreactive.

Mc Divitt a primit botezul spaţiului la 3 iunie 1965, în calitate de comandant al cabinei „Gemini"-4, care a evoluat timp de 98 de ore în jurul Terrei (66 de rotaţii : circa 2,7 milioane km). Cu această ocazie, regretatul **E. H. White** a fost primul cosmonaut american care a ieşit în afara cabinei spaţiale. Au urmat pregătirile pentru misiunea navei „Gemini"-5, la care Mc Divitt şi-a adus o substanţială contribuţie concretizată şi prin prezenţa sa în grupul operativ din centrul de comandă a zborului.

Caracterizat prin precizie şi o deosebită atenţie în transmiterea ordinelor şi a informaţiilor, precum şi în diagnosticarea problemelor tehnice, Mc Divitt este un exemplu în acest sens. O dată, în timpul zborului pe orbită, unui dispozitiv i se rupsese un reticul ; cerîndu-i-se amănunte asupra fenomenului, doctul cosmonaut nu s-a lăsat rugat şi a oferit un adevărat monolog de o mie de cuvinte asupra particularităţilor acestor reticule ! În asemenea condiţii este uşor de înţeles de ce Mc Divitt este membru al Societăţii americane de rachete şi al Societăţii piloţilor de încercare şi că în anul 1965 i s-a acordat de către Universitatea din Michigan titlul de **doctor honoris causa** în ştiinţe astronautice.

Pentru a participa la misiunea „Apollo"-9, astronautul Mc Divitt s-a antrenat în mod special timp de un an ; el a declarat înainte de start că acesta „va fi fără îndoială cel mai interesant periplu spaţial" pînă la acea dată şi „complet diferit de tot ce s-a făcut anterior".

Într-adevăr, în cele zece zile cît a durat misiunea „Apollo"-9 (3—13 martie 1969), principalul rezultat l-au constituit nenumăratele încercări la care a fost supus complexul sistemelor motoare şi electronice ale modulului lunar („Păianjenul") şi rezultatele simulărilor operaţiilor de aselenizare şi decolare de pe Lună, care au consacrat definitiv „mini"-nava cosmică cu care în iulie a. c. **N. Armstrong** şi **E. Aldrin** au coborît pe Selena. În calitate de comandant al misiunii „Apollo"-9 şi de copilot pe „Păianjen", comandantul Mc Divitt a colaborat intens cu **R. Schweickart** la verificarea modulului lunar, la manevrarea acestuia şi la numeroasele cercetări şi simulări de operaţii spaţiale care urmau să fie îndeplinite în cadrul următoarelor lansări „Apollo"-10 şi 11.

Mc Divitt este căsătorit cu Patricia A. Haas din Cleveland, Ohio, care i-a dăruit patru copii : Michel (12 ani), Ann (10 ani), Patrick (8 ani) şi Kathlen (2 ani). În acest fel, cosmonautul Mc Divitt a mai realizat o „premieră spaţială" : este cel dintîi american dintre „oamenii spaţiului" care are un copil după îndeplinirea unei misiuni în Cosmos !

DAVID RANDOLPH SCOTT, colonel aviator și cosmonaut al S.U.A., al doilea pe lista echipajului navei „Apollo"-9, s-a născut pe un aerodrom, ca fiu al unui pilot militar, și a primit botezul aerului la... 12 ani ! Scott are o mare experiență de zbor în condiții periculoase. Odată a fost obligat să aterizeze pe un teren de golf deoarece motorul aparatului său s-a oprit în zbor și orice încercare de repornire în aer a fost infructuoasă. Cu o altă ocazie, pe cînd survola Marea Nordului, o pană de motor l-a obligat să coboare pînă aproape de crestele valurilor, ceea ce nu l-a putut opri să-și aducă totuși intact aparatul pe un aerodrom olandez. Altă dată situația a fost și mai dificilă : un aparat supersonic de tip F-104 l-a obligat pe D. Scott să se catapulteze, acesta fiind absolut singurul mijloc de a se salva. După părerea specialiștilor, toate aceste evenimente au fost cu mult întrecute de aventura încercată cu prilejul zborului spațial pe „Gemini"-8 (martie 1966). Echipajul era format atunci din arhicunoscutul „lunaut" **Neil Armstrong**, comandant, și din D. Scott, în calitate de copilot. Ca urmare a unui scurtcircuit, nava a scăpat de sub control și un motor-fuzee de orientare a imprimat o rotație nedorită cabinei : 80 de ture pe minut ! *Dacă ținem seama că în apropierea* cabinei se afla racheta „Agena" cu care cu puțin timp mai înainte se realizase întîlnirea spațială, ne putem da seama de imensul pericol al unei ciocniri catastrofale. Totuși, cu un excepțional efort de gîndire și de acțiune, cei doi astronauți reușesc să preîntîmpine accidentul, dar sînt nevoiți să încheie misiunea după numai 7 rotații și să aleagă un nou loc de amerizare (Oceanul Pacific, în loc de Atlantic). „Una dintre cele mai dificile perioade ale acestei misiuni a fost răstimpul pînă au venit navele de recuperare" — își amintește cosmonautul.

David R. Scott s-a născut la 6 iunie 1932, la Randolph Field (San Antonio, Texas), centru cunoscut ca un adevărat „West Point al aviației". Tatăl său, actualmente generalul de brigadă în rezervă Tom W. Scott, locuiește acum cu mama cosmonautului în localitatea La Jolla (California). *Încă din copilărie, David* a iubit aviația, tatăl său încurajîndu-l în mod deosebit. A urmat Western High School (Washington) și apoi un an la Universitatea din Michigan. Se transferă la Academia militară, pe care o absolvă în 1954, primind titlul de inginer (al 5-lea din 633 de candidați).

A intrat în forțele militare și a servit ca pilot de vînătoare în Europa ; după ce s-a întors în patrie, a intrat la Institutul tehnologic din Massachussets, unde și-a pregătit teza de doctorat în

științe aerospațiale. Această lucrare s-a referit la probleme de navigație spațială, iar majoritatea preocupărilor sale au fost axate pe dirijare și navigație cosmică.

Scott are peste 3 000 de ore de zbor, el fiind un apreciat absolvent al Școlii forțelor aeriene militare de piloți de încercare. A fost selecționat de N.A.S.A. în cadrul celui de-al 3-lea grup de astronauți (8 octombrie 1963).

David Scott este un entuziast propagandist al avantajelor educației fizice, cu care se îndeletnicește zilnic cîte o oră; de asemenea, joacă handbal și practică înotul. În copilărie acest sportiv astronaut a suferit destule necazuri din pricina unei sănătăți șubrede: a avut plăgi alergice și a trebuit să stea o săptămînă într-un cort special cu oxigen din cauza unei crize de astm.

Este căsătorit cu Ann Lurton Ott din San Antonio, fiică tot de *general în rezervă*, care i-a dăruit doi copii: Tracy (7 ani) și Douglas (5 ani). Familia Scott locuiește aproape de familia Mc Divitt în cartierul Nassau Bay, în apropiere de Manned Space Center din Houston.

D. Scott este decorat cu „Exceptional Service Medal N.A.S.A.", „Air Force Astronaut Wings" și „A.I.A.A. Astronautics Award".

RUSSELL LOUIS SCHWEICKART, copilotul civil al modulului lunar din misiunea „Apollo"-9, s-a pasionat de aeronautică încă de pe cînd construia micromodelele de planoare pe mica fermă a părinților de la Bailey Corner (New Jersey). S-a născut la 25 octombrie 1935, iar primele studii le-a făcut la Manasquan High School din New Jersey; ulterior a intrat în Institutul tehnologic din Massachussets (M.I.T.), pe care l-a absolvit cu titlul de inginer aeronautic. După studii a devenit membru al corpului piloților ofițeri de rezervă și a urmat școala de aviație, zburînd apoi patru ani pe diverse aparate militare cu reacție.

Dar „Rusty" (numit așa pentru culoarea roșie a părului său), ajungînd la concluzia că are preocupări științifice mai stringente, a abandonat temporar „cerul" și a revenit la M.I.T., unde și-a luat doctoratul în aero și astronautică. Pe cînd activa în Cambridge (Massachussets) la o serie de proiecte științifice, printre care studierea atmosferei înalte cu aparate montate pe baloane, și-a strîns date și pentru teza de doctorat, care s-a referit la cercetarea reflectării luminii în *stratosferă. Lucra pentru doctorat* cînd N.A.S.A. l-a selecționat în

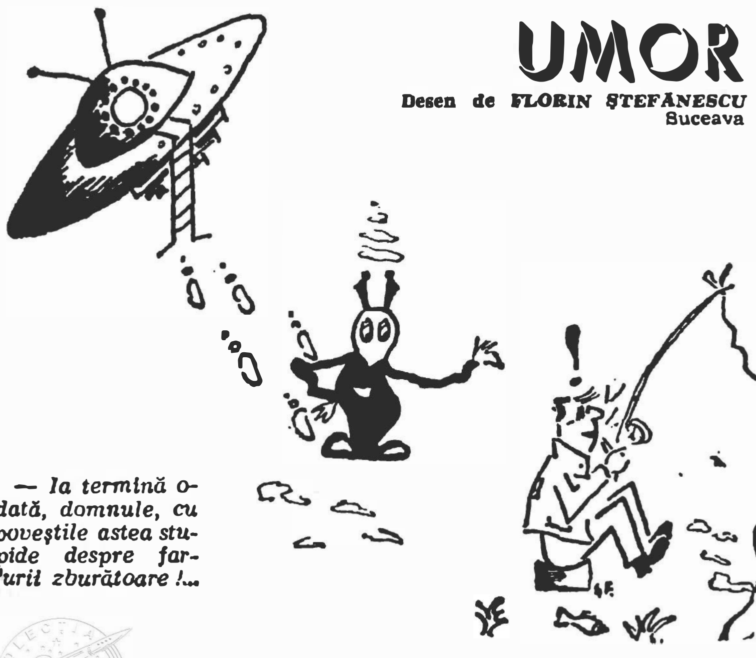
anul 1963; era aproape să fie respins din cauza celor 1,80 metri ai săi, dar limita de înălțime pentru cosmonauți s-a ridicat, și „Rusty" a trecut examenul! „Totdeauna am dorit să devin cosmonaut și de aceea am învățat cît am putut mai bine" — își amintește „Rusty" Atunci cînd a trecut la N.A.S.A., el era cercetător la M.I.T. (laboratorul de astronomie experimentală), specializat în fizica atmosferei și observarea stelelor. În scopul primei sale misiuni spațiale s-a pregătit timp de cinci ani (!), antrenîndu-și corpul săptămîni la rînd pentru mișcări și manevre în afara cabinei. Scopul acestui antrenament dur era de a repeta mișcările necesare echipajului pentru a se transfera din modulul lunar în cabina „Apollo" în eventualitatea că tunelul ce leagă cele două module nu ar fi fost accesibil...

Soția lui R. Schweickart este Clare G. Whitfield, cu care are cinci copii: Vicki (9 ani), Randolph și Russell (ambii de 8 ani), Elin (7 ani) și Diana (4 ani). „Rusty" este un pasionat al muzicii clasice, citește filozofie și se preocupă mult de educația copiilor săi.

FL. Z.

UMOR

Desen de FLORIN ȘTEFĂNESCU
Suceava

— Ia termină odată, domnule, cu poveștile astea stupide despre farfurii zburătoare!...

Jurnal de bord

29 august 1969. A doua şedinţă a cenaclului S.F. la „Tehnic-club" a lăsat amintiri nu prea favorabile pentru acesta şi ne-a făcut să ne gîndim cu nostalgie la prima noastră întîlnire. De data aceasta, invitaţii cenaclului au fost ziarista Adriana Cruceru şi scriitorul Horia Aramă, care a condus şedinţa. În cadrul acesteia, Florian Semen a citit „Mony şi C 8"; povestirea „abundă în repetiţii neplăcute urechii" (Ştefan Nicolici) şi n-are suficient de bine conturate circumstanţele conflictului om-maşină. Horia Aramă, remarcînd psihologia sumară a eroilor, arată că dacă „omul nu trăieşte, lucrarea e moartă".

O hibernare benevolă timp de 1 000 de ani într-un coşciug de gheaţă ce „se învîrteşte cu mare viteză în jurul Pămîntului" creează eroului din „Exist din nou" anumite probleme pe care Ion Iordache îşi dă toată silinţa să i le rezolve.

Una dintre bunele intenţii ale autorului a fost aceea de a combina retrigeraţia cu efectele „construcţiei timpului", idee care, fireşte, a fost imediat pulverizată de studentul Sandu Drăghici. Lucrarea, deşi prezintă „unele pasaje explicative, excesiv de lungi" (Horia Aramă), este scrisă destul de cursiv şi cu umor.

Deoarece teoretizările savante de un redondant didacticism au fost reprezentate cu cinste, reamintim şi celor ce n-au venit la prima şedinţă că „cenaclul este un loc unde vom încerca să fim modeşti".

7 octombrie 1969. Lucrările cenaclului au fost conduse de scriitorul Ion Hobana; le-a caracterizat o atmosferă de travaliu sincer, colegial. Povestirea lui Dan Mihăilescu „Legea raţiunii" încearcă să găsească o nouă soluţie enigmei „meteoritului tungus"; dar cum ultimele ipoteze afirmă că meteoritul n-a fost decît o formidabilă erupţie vulcanică, se pare că denumirea cea mai potrivită ar fi „Fenomenul tungus" (Ion Hobana). Autorul îşi obligă eroul să asiste la întreaga evoluţie a vieţii de pe Pămînt (de la începuturile ei pînă prin anul 1908), ceea ce trebuie să recunoaştem că este puţin cam mult, chiar şi pentru un extraterestru.

În ceea ce priveşte partea „literară", „o sporire a ritmului prin notaţii mai puţine" şi „chiar cîteva puseuri de stranietate" (Ion Hobana) ar face ca lucrarea să devină şi mai interesantă.

În continuare, Sandu Drăghici a citit „Umbra"; a fost o experienţă inedită, căci „Umbra" este o poezie. Ea se face remarcată prin unele imagini frumoase, dar mai ales prin faptul că „dincolo de imagini pulsează o idee" (Ion Hobana). Totuşi Sandu Drăghici toarnă o temă de actualitate S.F. într-un tipar „cam prea cuminte pentru ea", de aceea Ion Hobana propune pentru creşterea dinamismului interior o renunţare la tonul explicativ. A fost un început promiţător, a cărui urmare o aşteptăm cu interes.

În încheiere au fost proiectate imagini din timpul misiunii „Apollo"—11

DANIEL COCORU
secretarul cenaclului S.F.

TIMIŞOARA ŞI-A INAUGURAT ŞI EA UN CENACLU SF

Printre alte acţiuni legate de pasiunile extrauniversitare, la Casa de cultură a studenţilor din Timişoara a fost întrunită la 17 octombrie a.c. o „masă rotundă" pe marginea unei teme SF: Extratereştrii. Au luat cuvîntul *Valeriu Panasiu*, responsabilul cultural al Casei de cultură, şi scriitorii *Adrian Rogoz, Mircea Şerbănescu* şi *Ovidiu Şurianu*.

La 9 noiembrie a fost înfiinţat tot acolo cenaclul SF „H.G. Wells". Deocamdată numărul adepţilor sînt şapte (studenţii *Lia Voinea, Ion Cartianu, Viorel Coifan, Radu Rusu, Doru Treta*, elevul *Ionică Lucian* şi secretarul cenaclului, cunoscutul nostru colaborator *Laurenţiu Cernet*). A fost discutată o povestire de Viorel Coifan („Pescuit"). A participat la inaugurare scriitorul O. Şurianu.

Îi felicităm pe prietenii noştri timişoreni cu prilejul naşterii cenaclului lor SF şi dorim să vedem răsărind şi în alte oraşe asemenea focare ale anticipaţiei.

POŞTA CITITORILOR

NICOLAU IOAN (str. Laurilor 2, Bl. 35, ap. 23, sc. B, et. II, Ploieşti, jud. Prahova) are în plus numerele: 98, 102, 141, 146, 150, 157—161, 163—164, 168, 184, 210, 212, 224, 241—242, 244, 270, 277, 279, 307, 311, 324, 349, pe care le dă în schimbul unor broşuri care îi lipsesc.

MARIANA MARINESCU (str. I. S. Bach 2, sc. A, et. I, ap. 4, Bucureşti — 1) are dubletele: 24—25, 49—50, 82—83, 200, 218, 315, 355, pe care le oferă în schimbul unor numere ce-i lipsesc.

NICULESCU CRISTEA (str. Călimăneşti 30, Bucureşti, sectorul 7, telefon 18 12 00) oferă numerele: 2—6, 8—14, 16—21, 25—28, 30—32, 34, 36—37, 39—43, 45, 49—51, 53—54, 57, 61, 68, 75, 78—80, 82—88, 91—93, 99, 123, 167, 170—172, 188—189, 191, 193, 196—199, 219, 231—237, 239—240, 250, 252—254, 257—260, 265, 273, 283, 335, 342.

Rugăm pe colaboratorii noştri să ne trimită lucrările lor dactilografiate (la 3) de rînduri, pe o singură parte a filei).

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Vă oferim un periplu temporal

Pentru toti fanii science-fiction-ului. ALMANAHUL „ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ-1970" constituie o lucrare de primă importanță, o veritabilă mașină de călătorit în timp. Mai întîi în trecut: pentru prima dată veți avea posibilitatea să contemplați panoramic marile piscuri ale progresului științific din perioada 1960—1970, cel mai uluitor deceniu din ultimul milion de ani, sigilat de prezența omului. Depășirea cotei 100 la particulele elementare, laserul, quasarii, pulsarii, nașterea radioelectronicii cuantice, demitizarea gazelor nobile, vehiculele cu pernă de aer, mondocomunicațiile, a treia generație a computerelor, motorul Wankel, descifrarea codului genetic, sinteza vieții, grefa inimii și aselenizarea omului — iată tot atîtea cuceriri reale care li s-ar fi părut fantastice, chiar clasicilor anticipației din secolul trecut.

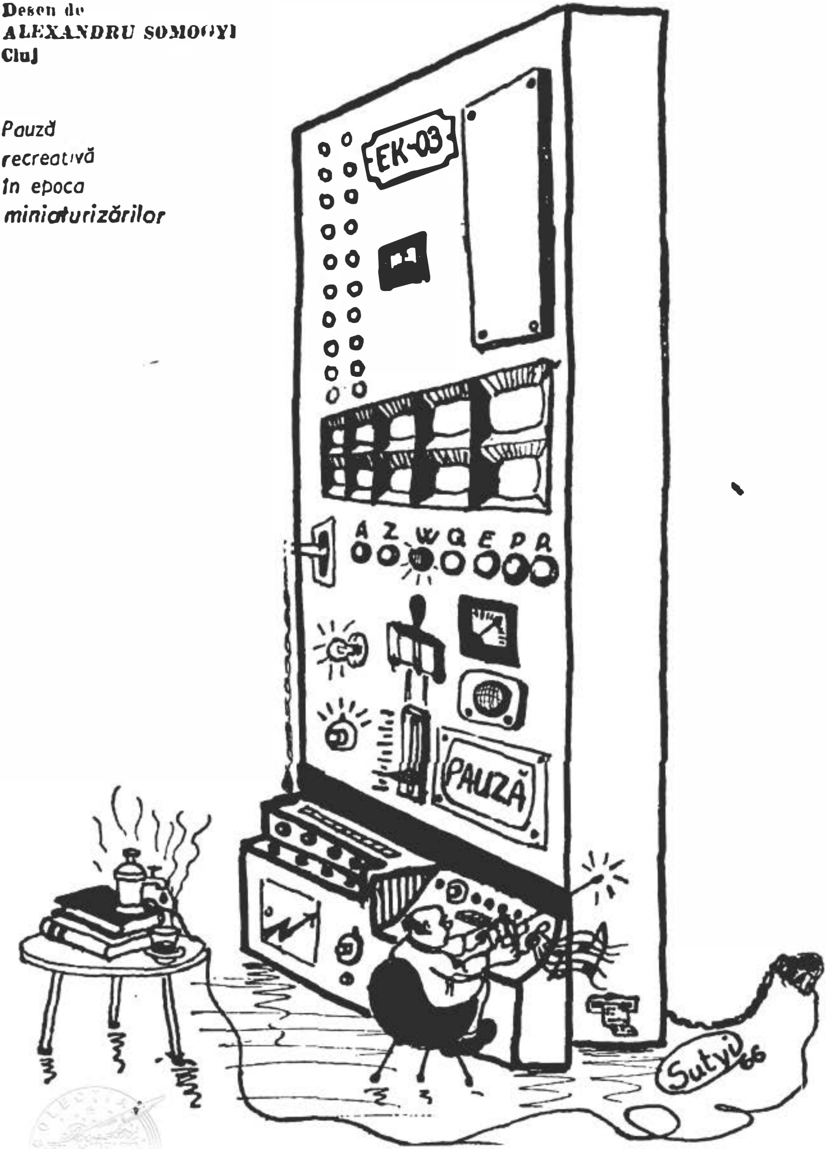
După această retrospectivă necesară unui cronozbor, urmează saltul spre mileniul III. Cele mai palpitante probleme ale viitorului se perindă cu un comentariu competent și prestigios ilustrat: omul pe calea cuceririi oceanelor, automatizarea totală a telefoniei mondiale, olfactronica, opiniile unui viitorolog, automobilul în perspectiva anului 2000, vehiculele cu care vom explora planetele.

Pentru cei doritori să întrevadă profilul artei secolului XXI, Adrian Rogoz a realizat un serial internațional: CIBERARTELE, din care veți vedea că aportul României la plăsmuirea frumosului de mîine este esențial. Această viziune este întregită de strania povestire științifico-fantastică: „Elegie pentru ultimul Barlington" de Dorel Dorian.

UMOR

Desen de
ALEXANDRU SOMOGYI
Cluj

Pauză recreativă în epoca miniaturizărilor

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacţiile Ştiinţă şi tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reuşit, cu multă dăruire,
muncă şi cheltuială, aceşti entuziaşti.

Lor trebuie să le mulţumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecţie.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodylu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email şi reparăm greşeala)

IMPORTANT

Reînoiţi-vă abonamentele pentru anul 1970.

Abonaţi-vă din timp şi pe termene cît mai lungi pentru a vă asigura continuitatea în primirea colecţiei.

Preţul unui abonament este de:

- *anual* .... 24 lei
- *pe şase luni* .... 12 lei
- *pe trei luni* .... 6 lei

Abonamentele se fac prin oficiile şi agenţiile PTTR la factorii poştali şi difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii, şcoli şi licee.

●● NOIEMBRIE 1969

PREŢUL 1 LEU | 41007